

EDUCAȚIA PENTRU INFORMAȚIE A STUDENȚILOR BĂLȚENI

EDUCATION FOR INFORMATION OF BALTI STUDENTS

Natalia CULICOV,
șef serviciu Referințe Bibliografice

The author talks about info-librarian services and programs training oriented towards forming information culture of library users in the Scientific Library. "Alecu Russo" State University Scientific Library from Balti provides more opportunities for its users, forming, educating and teaching them to open new paths to knowledge, crossing certain compulsory stages of learning: the program New User, the Basis of Informational Culture, Information Days, Web page, etc..

Una din prioritățile anului 2010 este promovarea Culturii Informației, care include abilitatea umană de a căuta și accesa informația atât prin intermediul mijloacelor tradiționale, cât și prin utilizarea tehnologiilor moderne de informare și comunicare, de a folosi această informație în mod creativ, la nivel individual și instituțional.

Biblioteca Științifică a Universității de Stat "Alecu Russo" din Bălți, în anul 2010, urmează recomandările ABRM, axându-și activitatea pe diferite acțiuni de promo-

vare a Culturii Informaționale. Promovînd, în acest context, logoul **Cultura informațională** (simbol internațional al CI) prin aplicarea și imprimarea lui pe diferite postere, afișe, materiale didactice, materiale promoționale, afișarea pe pagina web a Bibliotecii, utilizarea în diferite prezentări, lecții, utilizarea în programul de activitate al Bibliotecii pentru anul 2010 etc.

Sînt utilizate sloganele: *Învață să te formezi, Noi salvăm vieți prin cultura informației, Tot ce știi e că tot ce vreau să știu obțin prin cultura informațională etc.*

Biblioteca, ca instituție culturală și științifică, oferă mai multe oportunități utilizatorilor săi, îi formează, îi educă, îi învață să deschidă noi drumuri spre cunoaștere, parcurgînd anumite etape obligatorii de învățare.

Servicii și programe infobibliotecare

Programul Noul Utilizator

Procesul de formare a utilizatorilor de la *Programul Noul Utilizator*, care are drept scop:

- integrarea studenților în comunitatea utilizatorilor;

- orientarea lor spre folosirea corectă a serviciilor Bibliotecii;
- promovarea imaginii Bibliotecii prin serviciile și colecțiile oferite.

Întru facilitarea procesului de formare a utilizatorilor, anual se actualizează un șir de materiale metodice și de lucru vis-a-vis de acest program:

- în anul 2005 a fost elaborat conceptul Programului Noul Utilizator în această formulă;
- harta tehnologică și harta-traseu a Programului Noul Utilizator ;
- statutul bibliotecarului Responsabil de Relațiile cu Facultatea;
- suportul didactic: Foaia de lucru a bibliotecarului cu studenții anului 0-I; Ghidul punctelor de servire; Regulamentul privind drepturile și obligațiile utilizatorilor în Biblioteca Științifică; Ghidul Utilizatorului; Ghidul Bibliotecii.

În anul 2005 a fost amplificată activitatea bibliotecarilor responsabili de relațiile cu facultatea, în obligațiunile cărora se înscrie:

- organizarea întâlnirilor cu studenții anului compensator și anul 1 în primele zile de studiu.
- oferirea consultațiilor, tururelor prin spațiile Bibliotecii (anual circa 80 ture, la care participă circa 1700 studenți și elevi).
- difuzarea materialelor promoționale, a Ghidului Utilizatorului.

Procese tehnologice. Elaborarea Hărții - traseu a Programului aplicativ PERMIS:

- Recepționarea Bazei de date ADMITERE de la Departamentul Tehnologii Informaționale;
- Integrarea datelor în baza de date TINLIB;
- Redactarea înregistrărilor în baza de date Cititor (facultate, specialitate, grupă, adresa de la domiciliu);
- Selectarea și descărcarea listei utilizatorilor pentru care se vor perfecta permise în Programul aplicativ PERMIS.
- Perfectarea permiselor (printarea verso; imprimarea permiselor: o înregistrare sau o listă de înregistrări)
- Colectarea semnăturilor pentru permise, aplicare foto, laminare, înmînare.

Cursul Bazele Culturii Informaționale.

Editarea, pentru prima dată în RM, a manualului Bazele Culturii Informaționale și Curriculumul modulului 1 în cadrul cursului universitar Tehnologii Informaționale și Comunicaționale, racordat la cerințele procesului de la Bologna, cu sprijinul Centrului de resurse pentru absolvenți, Ambasada SUA în Moldova, în cadrul Programului de granturi mici pentru absolvenți (2007, Premiul I ABRM); disponibil pe Internet, Biblioteca Digitală <http://libruniv.usb.md/publicatie/cultinf/ghid.pdf>.

Suportul didactic este pregătit de către colaboratorii Bibliotecii Științifice, asistenți universitari ai Catedrei Electronică și Informatică (din 2005, dar însăși promovarea Cunoștințelor bibliotecar-bibliografice se desfășoară din anul 1968). Modulul este structurat în 5 unități:

- Cultura informației și componentele ei de bază. Structuri infodocumentare: servicii, resurse;

- Internet în biblioteci. Pagini WEB ale instituțiilor informaționale. Pagina WEB a Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo”;
- Instrumente de informare privind resursele informaționale și documentare;
- Genuri de documente. Metode de identificare bibliografică a documentelor;
- Aspecte informativ-bibliografice ale studiului științific.

Urmînd acest curs, studenții cunosc:

- noțiunile de bază ale Modulului Bazele Culturii informației;
- structura sistemului instituțiilor informaționale;
- instrumentele de informare oferite de biblioteci (fondul de referință, cataloage, baze de date);
- tipurile și genurile de documente (cărți, seriale, CD);
- metodele de identificare bibliografică a documentelor (descrierea cărților, articolelor, analelor, etc.);
- regulile de întocmire a referințelor bibliografice la lucrările științifice și didactice;

Vor fi capabili:

- să acceseze eficient Internetul, pagini web ale bibliotecilor, baze de date în sprijinul procesului didactic;
- să efectueze descrierea bibliografică a articolelor din diverse tipuri de documente;
- să elaboreze liste bibliografice pentru teze de an, licență, master;
- să întocmească adnotări, abstracte; să identifice sursele de referință din documentele secundare/terțiare (dicționare, enciclopedii, bibliografii);
- să efectueze cercetări bibliografice în surse de informare tradiționale/ electronice (catalog sistematic, alfabetic);
- să formuleze corect cererea informațională.

Pentru anul de studii 2010-2011 Cursul *Bazele Culturii Informației* a fost promovat studenților din anul I de la toate facultățile, studii cu frecvență la zi; pentru elevii Liceului/Colegiului „I. Creangă” în volum de 12 ore per grupă/clasă și în volum de 6 ore pentru studenții de la anul I, studii cu frecvență redusă.

O echipă de 8 bibliotecari-asistenți universitari au fost angajați pentru promovarea a 582 ore în 48 (510 ore) grupe de studenți de la secția zi și frecvență redusă și 6 (72 ore) clase de la Liceu/Colegiu. Bibliotecarii asistenți universitari implicați în predarea cursului au o experiență de lucru în Bibliotecă nu mai mică de 5 ani, fiind pregătiți pentru promovarea orelor de cultură a informației, dînd dovadă de creativitate și abilități profesionale excelente. Fiecare bibliotecar își pregătește portofoliul educațional al cursului, care se actualizează anual. El cuprinde:

- Textele lecțiilor (format Power Point);
- Manualul Bazele Culturii Informației;
- Curriculumul cursului universitar Tehnologii Informaționale și Comunicaționale;
- Seturi de lucrări practice;
- Întrebări de evaluare curentă;
- Teme pentru munca individuală;
- Teste.

Evaluare

- *Evaluarea curentă* se promovează la fiecare oră prin întrebări, discuții, sarcini practice, exerciții individuale și în grup, teste conform conținutului orei;
- *Evaluarea finală* se efectuează printr-un test care cuprinde teste-grilă din toate temele predate.

Spații

Lecțiile se promovează în spațiile Bibliotecii, fiind pregătite pentru promovarea lor 3 aule, dotate cu echipament și mijloace necesare studiului: Sala de cataloage din cadrul Serviciului Referințe Bibliografice – tema “Instrumente de informare privind resursele informaționale și documentare”. (40 locuri cataloagele tradiționale; 10 stații de lucru pentru conexiuni OPAC); Mediateca - tema “Cultura informației și componentele ei de bază. Structuri infodocumentare: servicii, resurse; Internet în biblioteci. Pagini WEB ale instituțiilor informaționale. Pagina WEB a Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo”, (40 locuri pentru conexiune Internet, Baze de date); O sală aparte, dotată cu proiector, pentru temele “Genuri de documente. Metode de identificare bibliografică a documentelor. Aspecte informativ-bibliografice ale studiului științific” în Power Point (35 locuri).

Cursul “Bazele Culturii Informației” este considerat cel mai eficient suport de formare a culturii informaționale a studentului, fiind o sursă primară de informare și formare. Despre aceasta ne vorbesc și rezultatele investigației sociologice “Biblioteca Științifică și transferul de informație către utilizatori”, realizat în anul 2010 de către Serviciul Marketing și Activitatea Editorială; Serviciul Cercetări, Asistență de Specialitate. Chestionarul a fost structurat în VI capitole, incluzând 43 de întrebări grilă. Din acest chestionar am selectat capitolul III *Cultura informației*, pentru a afla care sînt opiniile utilizatorilor despre eficiența promovării cursului respectiv.

Astfel la întrebarea “Cum apreciați aportul bibliotecarilor la formarea deprinderilor Dvs. de căutare și regăsire a informațiilor în Bibliotecă – cursul Bazele Culturii Informației?”, 56% din cei chestionați au spus că sînt satisfăcuți, 39% foarte satisfăcuți, 4% parțial satisfăcuți, 1% nesatisfăcuți.

89% din respondenți au răspuns cu “da” la întrebarea “Posedați o cultură informațională bine formată? Cum credeți a contribuit Bibliotecă la formarea ei prin promovarea cursului Bazele Culturii Informației?” și numai 9% au răspuns “nu”.

Ne-a mai interesat de ce cunoștințe/deprinderi duc lipsă utilizatorii noștri:

- Metodele de căutare în catalogul electronic, baze de date, Internet – 23%
- Regulile de întocmire a referințelor bibliografice pentru lucrări științifice (descrierea bibliografică, prezentarea trimiterilor și citărilor) – 36%
- Utilizarea surselor de informare (conspectarea, elaborarea referatului unui document, listei bibliografice etc.) – 11%
- Incapacitatea de a formula corect cererea de informare – 8%
- Efectuarea cercetărilor bibliografice în cataloagele tradiționale (alfabetic, sistematic) – 18%.

Informarea publică

Informarea utilizatorilor despre noile achiziții se realizează prin:

- elaborarea și difuzarea la catedrele universității a Buletinelor și e-buletinelor informative ce ilustrează domeniile: Științe Socio-umanistice, Drept, Economie;
- Științe filologice; Științe Reale și Aplicate; Artă; Sport - accesibile și pe pagină Web <http://libruniv.usb.md/catl/intrări/2010/>;
- expoziții de carte *Achiziții noi*, organizate în spațiul expozițional al Serviciului Documentare Informare Bibliografică, precum și în celelalte subdiviziuni ale Bibliotecii. Expoziții online pe pagina Web a Bibliotecii: <http://libruniv.usb.md/>
- *Promovarea revistelor bibliografice*. O echipă de bibliotecari – *Promotorii cărții*, implicați în promovarea revistelor bibliografice a achizițiilor noi, pentru profesori, studenți, bibliotecari. Utilizând noi modalități de prezentare bibliografică, prezentări suplimentare ale coperțurilor cărților, descrieri bibliografice și cuvinte-cheie în Power Point.

Zilele Informării/Zilele Licențiatului/masterandului

Pentru optimizarea culturii informaționale a utilizatorilor, în cadrul Zilelor Informării la catedre și în ajutorul Licențiatului, sînt organizate:

- Consultații de prezentare a referințelor și trimiterilor la lucrări științifice.
- Difuzarea la 26 catedre a materialului metodic *Prezentarea referințelor bibliografice utilizate în cercetare. Ghid practic*, expus online pe site-ul Bibliotecii în colecția Cultura Informației: <http://libruniv.usb.md>
- Realizarea funcției de agenție bibliografică universitară pentru determinarea indicelui CZU pentru lucrările de master.
- Intermedierea obținerii CIPului (CNC) pentru publicațiile curente ale editurii *Presa universitară bălțeană*.
- Organizarea expozițiilor, revistelor bibliografice pe profilul catedrei sau facultății.
- Promovarea cărților recent achiziționate și a donațiilor.

Organizarea și promovarea Lunarului Licențiatului/Masterandului în Biblioteca Științifică (2010)

- formarea competențelor informaționale ale profesorilor, masteranzilor, doctoranzilor;
- promovarea accesului la bazele de date locale, baze de date naționale și internaționale;
- facilitarea accesului la cele mai reprezentative portaluri de cunoaștere;
- actualizarea webliografiilor/resurselor tematice pe domenii.

Zilele Facultăților (consiliilor Facultăților) - activitate de:

- popularizare și evaluare a serviciilor Bibliotecii, promovată cu participarea lucrătorilor din toate serviciile Bibliotecii, a profesorilor și studenților de la Facultate;
- analiza activității Bibliotecii, evidențiindu-se aspectele valoroase și problemele ce vor influența eficient activitatea de mai departe: achiziții, servicii de informare tradițională și electronică, relațiile cu utilizatorii.

Săptămîna Accesului Deschis la Informație

Desfășurarea Săptămîinii Accesului Deschis la Informație la Biblioteca Științifică, 18-24 octombrie, 2010 printr-un program deosebit de activități:

- Participarea la lucrările Conferinței Științifice Internaționale „**Abordarea prin competențe a formării universitare: probleme, soluții, perspective**” consacrată Aniversării a 65-a de la fundarea Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți.
- Colocviul Științific Studentesc *INTERUNIVERSITARIA*, ediția a VI-a, consacrată Aniversării a 65-a de la fundarea Universității de Stat „Alec Russo” și a Bibliotecii Științifice din Bălți.
- **Conferința științifică internațională** (cu participare la distanță) *Rolul tehnologiilor informaționale în pregătirea profesională a specialiștilor profilului economic*; Secțiunea *Aplicarea tehnologiilor informaționale în învățămînt*, accesare în rețelele sociale YouTube, Flickr, Wblog.
- Expoziții: **Contribuții științifice ale corpului didactic: 65 de ani de instruire și cercetare** - elaborată și prezentată în slide-show; expoziție tematică on-line **Contribuții Științifice ale Corpului Didactic-Biblioteca Științifică-65 de ani de la fundare**;
- Organizare de prezentări, seminare, mese rotunde cu genericul „Accesul Deschis la Informație” pentru studenți, masteranzi, doctoranzi, corp profesoral.

Zilele ONU la Biblioteca Științifică

Organizarea și desfășurarea **Zilelor ONU la Biblioteca Științifică** 18 octombrie - 25 octombrie. În program:

- Expoziții tematice de documente, reviste bibliografice;
- CD a ONU, Bălți la a 9-a aniversare – prezentare online pe site-ul Bibliotecii;
- Ziua Internațională a Organizației Națiunilor Unite: teleinformații.

Zilele Tineretului la Biblioteca Științifică

Organizarea și promovarea activității **Zilele Tineretului la Biblioteca Științifică**, 7-14 noiembrie. În program:

- **expoziții tematice de cărți și reviste: Voci Tinere**: versuri scrise de poeți tineri; Codul Bunelor Maniere;
- **expoziții tematice online pe web site, accesarea pe YouTube**: *Anul 2010 - Anul Chopin; Jorge Mario Pedro Vargas Llosa - Laureat al Premiului Nobel pentru Literatură, anul 2010 etc.*;
- masă rotundă: *Arta de a Trăi Frumos în toate ipostazele vieții*
- seminare educative, dezbateri.

Pagina Web a Bibliotecii Științifice: <http://libruniv.usb.md>

Un instrument de formare și informare la distanță a utilizatorilor și nonutilizatorilor. Implementate elemente de web 2.0 prin:

- Promovarea imaginii Bibliotecii și Universității online: prezentarea filmului **Biblioteca Științifică a US „A. Russo” din Bălți – 65 ani de la fundare** și filmul **Universitatea de Stat „A. Russo” – 65 ani de la fondare**. Accesibile pe **YouTube, WBlog, FaceBook, Flickr**;
- Crearea blogului profesional accesibil pe **<http://bsubalti.wordpress.com/>**
- Promovarea serviciilor Bibliotecii în rețelele sociale;

- Relansarea în 2009 prin deschiderea *Paginii utilizatorului* cu opțiunile: *Întrebă bibliotecarul; Propuneri pentru achiziții; Opinii, sugestii, gânduri*; site-ul a fost modificat și îmbogățit cu paginile: *Anunțul Zilei* - care invită la diverse manifestări educațional-culturale și științifice;
- În Meniu au fost adăugate pagini pentru revistele științifice: *Arta și educația artistică, Fizică și Tehnică, Limbaj și Context, SEMN, blog-ul eIFL-OA Moldova* - acces la informația științifică;
- Dezvoltarea Bibliotecii Digitale prin completarea ei cu lucrări ale cadrelor didactice/bibliotecarilor;
- Sporirea conținutului catalogului online ce reflectă 57 % din toată colecția deținută;
- Deschiderea accesului gratuit la bazele de date ale Bibliotecii Electronice a Băncii Mondiale -The World Bank E- Library: World Development Indicators; Global Development Finance; Africa Development Indicators; Global Economic Monitor (5 600 lucrări științifice, articole etc.) în cadrul Proiectului Biblioteca Depozitară Regională a BM;
- Inserarea informațiilor relevante privind structura, serviciile și facilitățile Bibliotecii, programul de funcționare, cadrul de acces;
- Acces la e-revista Bibliotecii *Confluente bibliologice*;
- E-bibliografii/e-biobibliografii ale universitarilor bălțeni (fulltext);
- E-buletine Achiziții noi;
- Resurse web;
- Expoziții online etc..

Instrumente secundare/materiale promoționale din colecția *Cultura Informației*, menirea cărora este să ofere fiecărui vizitator informații introductive despre organizarea bibliotecii, disciplinele sau domeniile acoperite de colecții, serviciile oferite utilizatorilor:

- Ghidul Utilizatorului <http://libruniv.usb.md/publicație/cultinf/ghid.pdf>;
- Biblioteca Științifică a Universității de Stat Alecu Russo = Scientific Library of Alecu Russo State University Balts Moldova: Ghid=Guide/: <http://libruniv.usb.md/publicație/cultinf/pliant.pdf>
- Ghidul licențiatului și masterandului: <http://libruniv.usb.md/publicație/cultinf/pliant.pdf>
- Referințe bibliografice utilizate în cercetare: <http://libruniv.usb.md/publicație/cultinf/referințe.pdf>
- Ghiduri, buletine de informare, foi volante, broșuri, pliante, sinteze pe profiluri (de orientare în spațiile informaționale, servicii/produse bibliotecare actualizate periodic);
- Breviar informativ;
- Panouri de afișare/orientare în spațiile Bibliotecii.

Teleinformațiile

La televizorul din hol utilizatorii receptează informații privind structura și serviciile Bibliotecii, programul manifestărilor științifico-culturale, foto-colaje ale manifestărilor promovate, videoclipuri cognitive.

Concluzii

Tehnologiile informaționale și comunicaționale evoluează în permanență astfel încât necesitatea unor politici și programe bibliotecare în vederea asigurării unui nivel de instruire corespunzător al utilizatorilor în privința folosirii acestor tehnologii devine strict necesară. Tinerii sînt viitorul unei țări, de aceea o bună educație, cunoștințe, cultură a informației, abilități în zona noilor tehnologii, cu o cultură a învățării de-a lungul întregii vieți va sta la baza dezvoltării economice și sociale a unei țări, a unei economii competitive pe piața globală.

Referințe bibliografice:

- 1. Bazele Culturii Informaționale** : Curs universitar. Bălți : Presa univ. bălțeană, 2007. 156 p. ISBN 978-9975-50-002-9
- 2. Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți** : Rap. de activitate 2009. Bălți, 2010. 171 p.
- 3. Biblioteca Științifică. Program de activitate** 2010. Bălți, 2009. 114 p.
- 4. Ciobanu, Silvia ; Răileanu, Ludmila.** Mecanismul inițierii în profesia de cititor. In: *Confluente bibliologice* : Rev. de biblioteconomie și șt. Inf., 2007, nr 3-4, p. 28-29.
- 5. Curriculum la disciplina "Tehnologii informaționale și comunicaționale".** Bălți, 2008. 30 p.
- 6. Harconița, Elena ; Stratan, Elena.** Cultura informațională în mediul universitar. In : *Buletin biblioteconomic*, 2006, nr 1, p. 17-24.
- 7. Manifestul de la Alexandria privind bibliotecile și societatea informațională în curs de dezvoltare.**[on-line] [citat 27 octombrie 2010]. Disponibil pe Internet: <http://abrm.md/files/doc_01.pdf>